

мы считаем «вечными» и неизменными, на самом деле претерпели значительные смысловые трансформации, поэтому изучение их подлинного значения позволяет не только глубже понять этимологию высказываний, но и правильно употреблять в речи, учитывая истинность и глубинный смысл первоисточника.

Литература

- 1 Бэкон, Ф. *Meditationes Sacrae* / Ф. Бэкон ; пер. с лат. А. Л. Субботина ; подгот. изд. А. Л. Субботин ; Рос. акад. наук. – М. : Наука, 2014. – 158 с.
- 2 Сенека, Л. А. *Нравственные письма к Луцилию* / Л. А. Сенека ; пер. с лат. и коммент. С. А. Ошерова. – СПб : Наука, 2015. – С. 5–42.
- 3 Пушкин, А. С. *Евгений Онегин: роман в стихах* / А. С. Пушкин. – М. : Художеств. лит., 2023. – 224 с.
- 4 Светоний, Г. Т. *Жизнь двенадцати цезарей* / Г. Т. Светоний ; пер. с лат. М. Л. Гаспарова ; вступ. ст. и коммент. А. Л. Смышляева. – М. : Наука, 1993. – 368 с.
- 5 Шекспир, У. *Венецианский купец: комедия в 5 актах* / У. Шекспир; пер. с англ. Т. Л. Щепкиной-Куперник. – М. : Художеств. лит., 1954. – 224 с.

Д. М. Сяргеевка

*Навук. кёр. К. Л. Хазанова,
канд. філал. навук, дацэнт*

АНТРАПОНІМЫ Ў МОВЕ БЕЛАРУСКІХ НАРОДНЫХ КАЗАК

У вуснай народнай творчасці беларусаў казка з’яўляецца адметным жанрам. Казка непасрэдна звязана з уяўленнем, фантазіяй. Аднак разам з тым і ў казках, як у прыказках і прымаўках на працягу стагоддзяў адлюстроўвалася народная мудрасць. Казкі захоўваюцца і перадаюцца ад пакалення да пакалення дзякуючы сваёй змястоўна-сэнсавай нагрузцы, а таксама за кошт мовы, багатай на разўнастайныя сродкі вобразнага выяўлення.

У мове беларускіх народных казак можна адшукаць прыклады выкарыстання адзінак многіх лексіка-семантычных груп. Адна з іх – гэты антрапонімы, імёны людзей.

Тэксты вуснай народнай творчасці звычайна ўключаюць імёны, папулярныя ў народным карыстанні. Казкі, як і іншыя фальклорныя творы, захаваліся са старажытнасці. І імёны, якія выкарыстоўваюцца ў мове казак, адлюстроўваюць вядомыя і часта ўжывальныя імёны мінулага.

У мове беларускіх народных казак адзначаюцца мужчынскія імёны. Многія з выкарыстаных у даследаваных казках імёны плённа выкарыстоўваюцца і зараз. Напрыклад, *Іван, Піліп, Сцяпан, Васіль*: “*Старэйшы сын, Сцяпан, умеў на скрытцы іграць, сярэдні, Піліп, – на дудцы, а меншы, Іван, ні да чаго спрыту не меў: сядзеў у запечку ды лучынкi стругаў*” [1, с. 79]; “*Звалі яго Васіль*” [1, с. 111].

Часта мужчынскія імёны ў казках ужываюцца ў дэмінітыўнай форме з мэтай перадачы замілавання, ласкавасці: “*Піліпка па верасочку з кошыкам ходзіць, на баравічкі прыглядаецца*” [1, с. 5]; “*Схадзі, Іванка!*” [1, с. 48]; “*Жыў сабе сіраціна Янка, леснікоў сын*” [1, с. 91]. Сустракаецца і ў казках і выкарыстанне імя па бацьку: “*Што, Іван Іванавіч, загадаеш?*” [1, с. 48].

У мове казак натуральна фіксуюцца і жаночыя імёны. Многія з іх і не страцілі папулярнасці і ў нашы часы: “*Сеў ён у човен з Настасеяй-прыгажуняй, паехаў на другі бераг да новага палаца*” [1, с. 76]; “*Дзедаву дачку звалі Галя, а бабіну – Юля*” [1, с. 101]; “*І звалася яна Ясаня*” [1, с. 98].

Такім чынам, антрапонімы з’яўляюцца значным складнікам у лексіцы беларускіх народных казак. Сярод гэтай лексіка-семантычнай групы выдзяляюцца жаночыя і мужчынскія імёны. Большасць імён захаваліся са старажытнасці і ўжываюцца ў беларускай мове і зараз.

Літаратура

- 1 Беларускія народныя казкі / склад. І. Разанаў. – 2-е выд. – Мінск : Юнацтва, 1981. – 144 с.